

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Redazioni ed amministrazione Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione: Egy évre Per 1 anno 6.— fit Félévre 6 mesi 3.— Negyedévre 3 1.50 2 hóra 2 1.— Külföldre 1 évre . Per l'estero 8.—

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyilatkozatok: félévtetnek árszabály szerint a kiadó hivatalában, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag: Goldberger A. V. L. de'ssi irodájában Budapest, Váci-utca, Oppelik B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Piazza Adamich.

1888. Márczius 11

Megjelenik minden vasárnap

11 Marzo 1888.

Magyar kormányzók Fiumében.

Egy századnál hosszabb idő telt el azóta, hogy a magyar tengerpart kormányzását — egy-egy rövidebb időszakot kivéve — folyton a magyar közélet kiváló férfiai vezették.

Kisebb nagyobb kellemetlenségek, eltérve melyek együtt járnak aközélet bármily irányú szerepeivel, a fiumei kormányzók mindannyian lelkiük egész e rejveligyekeztek fölkarolni a magyar kikötő város nagy érdekeit.

A múlt században megindult mozgalmak inkább csak az eszmék küzdelmeiben nyilvánultak, de már is magukban rejtették a nagy valószínűséget, melynek egy század múlta ma, a tizenkilencedik század végén a kikötő város gazdag arányokban részesevé lett.

A fiumei magyar kormányzók kik egytől egyik előkelő családok sarjadékából kerültek ki, a multban is nemcsak kizárólag a kikötő városhoz fűződő közgazdasági érdekekre fektettek súlyt, de szép feladatuknak ismerték a fiumei társadalomban elhínteni az anyaország iránti bizalmat és a szeretetet, és megtudták azt őrizni napjainkig is.

A Szapáryaktól kezdve az Ürményiek, Kissek, Erdődyek stb. egész napjainkig, a Zichyekig, ahogyan a fiumei történetben oly mo-

mentum, mely élesebb bírálatot provokálhatna, s mely az anyaország és a magyar kikötő város érdekeit komolyan veszélyeztetné.

E tény köztudattá esontosodott a fiumei hazafias elem körében, s ezért tudott, s tud ma is lelkesedni mindazokért, kik életük egyik szép feladatának tekintették Fiume fölírágását előmozdítani.

Fiume korszakot alkotó s a magyar eszménynek leginkább megfelelő átalakulása kétségkívül a legújabb alkotmányos erával, vagy is azon időszakokkal kezdődik, midőn 1870-ben a királyi biztosság megszűnésével az első fiumei alkotmányos kormányzó, gróf Zichy József, jelenlegi kormányzónk fivére vette kezébe Fiume és a magyar-horvát tengerpart vezetését.

A zajos demonstrációk már már lassankint megszűntek, s kezdetét vette a komoly munka, melynek nagy eredményei már is elégtétel gyanánt állanak előttünk.

Az a demonstráció, melyben ma a városi képviselőtestület egyhangú elhatározása folytán a szomszédos Voloscában időző gróf Zichy József volt fiumei kormányzó részese, bizonyára, ama köztudatnak kifolyása hogy a magyar kormányzó úgy a multban mint a jelenben és jövőben csak Fiume javát viselték és viselik szívükön de kifolyása egyszersmind ama hazafias szellemnek, mely alkalom

adán elismeréssel tud adózni, azoknak kik valódi érdemeket szereztek a kikötő város közügyei körül.

E demonstráció azonban még arról is meggyőz bennünket, hogy a városi képviselőtestület körében ismét egy oly szellem lett uralkodóvá, mely az anyaország és a kikötő város közötti testvéries viszonyoknak, mindenha a legbiztosabbzálógatát képezte

Demonstráció gróf Zichy Józsefnek.

Gróf Zichy József volt fiumei kormányzó rövidebb idő óta családjával együtt a szomszédos Voloscában tartózkodik átidesült. A városi képviselőtestület néhány tagja, felhasználva az alkalmat, egy indítványt terjesztett a folyó hó 5-én megtartott közgyűlés elé, mely hivatva lenne az oly népszerű lett egykori fiumei kormányzó iránti hálaának kifejezést adni.

Az indítvány, melyet Dr. Gelleitich Miklós, Malle Marziale lovag, Smoquini A. F., Dr. Dall'As a Szaniszló, és Gregorich Ormár városi képviselők nyújtottak be a következőképen hangzik:

A legújabb hírlapokból, melyek egész Fiume gróf Zichy József, mint a törvényes állapotok helyre állítása után az első fiumei magyar kormányzóiránt cselelték, s mely hírlapokból az összes polgárság a legbiztosabb magyarsággal, imitoták az alábbiakat, hogy bizonyára a közönséget boldosítsák, midőn az ez idő szerinti a szomszédos Voloscában időző gróf Zichy József a magyarságához a városi képviselőtestület tagjai köréből a város polgármestere óta egy nagyszámú küldött-ség nemesesség, melynek feladata leend kifejezni a magyarság előtt, egy a

polgárság mint a municiplum öröklé első elismerését, és legbensőbb üdvözlését, s egy idejűleg a városi zenekar küldésével ki a helyszínére, hogy a magyarsága tiszteltetésére ennek lakása előtt hangversenyt rendezzen.

A polgármester rövid beszéde után a képviselőtestület az indítványt egyhangúlag és lelkes dással tette magáévá, s egyúttal elhatározta tudomást szerezni arról, hogy gróf Zichy József, mikor fogadhatja e küldöttséget.

A fogadtatás napjúl márczius hó 10 ke vagy isa mai vasárnap lett kitéve, s ennek folytán a képviselőtestület tagjai csaknem teljes számban, kísérve a városi zenekar által egy külön gőzszón kirándulnak az Abbazia melletti kies fekvésű Voloscába gróf Zichy József ez időszertint lakhelyére.

Az óvációi alkalmából mint értesülünk a fiumei polgárság köréből is számomra rándulnak ki a demonstráció színhelyére.

AZ O. M. LLOYDTÁRGYALÁSOK.

Az o. m. Lloyd tárgyalások kezdetén nagy meglepéssel keltett az érdekeltek körökben kormányunk magatartása, mely szerint a Lloyd-társulat a jövőben csekélyebb állami szubvenzió mellett is, nagyobb szolgáltatásokra köteleztesse a magyar tengeri kereskedelem érdekében. Az évi szubvenzió a legközelebbi tíz évre kezdetben 1.200.000 forintban volt a kormányok részéről megállapítva. A hosszas tárgyalások eredménye lön, hogy a Lloyd-társulat az eddig élvezett

A "Fiume" társasága

A volt katonai határvidék és a határőrök.

Berez Gyula polgári iskolai igazgatójának a fiumei tanári körben február 19-én tartott fölébeszéséből.

II.

A teljes határorsé, területét tekintve állan jogi szempontból mindvégig a magyar koronához tartozott. Szervezetére és kormányzására nézve teljesen külön állott a horvátszlavon, és bánáti határorség. Az erdélyi székely határőrök külön politikai területet nem képeztek, csupán egyes községek voltak katonailag szervezve.

A határorség az alkotmányos kormányzat keretéből kiszakítva minden ügyében a bécsi utvári haditanács fűvezetése alatt állott. Négy tábornoki kerületre volt beosztva, a melyek alatt az ezred parancsnokságok állottak; a katonai kormányzat nemcsak a tisztán katonai ügyekre, hanem a gazdaság, igazságszolgáltatás, s a tanügy vezetésére is kiterjedt.

A határorség 1850-ben külön koro-

natartományi rangot kapott; ugyancsak ezen évben új törvényeket is, a melyek az egész határorségi intézmény fennállásáig 1872 november 1-jeig, érvényben is maradtak.

Es midőn ily módon a katonai határőrvidék fejlődésének rövid vázlatát bemutatam, áttérhetünk a határőrvidék politikai szervezetének ismertetésére.

Azon időtől kezdve, hogy a katonai határorségnek mint különösen katonai intézménynek fontosságát az egymás után következő uralkodók felfogták, majd minden uralkodó, akár a szervezet változása, vagy épen új szervezetnek adása által, iparkodott a határorséget fejleszteni. S valóban az egész intézmény sok és különböző változáson ment keresztül, míg végre az 1807 augusztus 7-én kiadott alaptörvény megállapodást idézett elő.

A most említett törvény teljesen világos képet nyújt a határőrök politikai és társadalmi viszonyairól és katonai pontosságú szabályozza úgy a jogokat, mint a köteleességeket.

Az alaptörvény abból indul ki, hogy a határorség területén levő minden felvőség feletti rendelkezés a Felséget illeti meg, a kinek nevében az udvari haditanács intézkedik. — A ki arravaló-

ságát bebizonyítani képes, a katonai kincstártól bizonyos mennyiségű fekvőséget nyerhet hasznélvezetre, s azt elte fogytáig megtarthatja, gyermekei örökölhetik, de az mindenkor csak mint ideiglenes kölcsön tekintheti. Ha valaki ily földbirtok hasznélvezetében akart juttatni, reversalist kellett kiálltatnia, melyben kötelezte magát a határőrök számára előírt vagy később előírandó köteleességeknek pontosan megfelelni, nemcsak a saját személyét, hanem családját illetőleg is. És erre valóban nagy szükség is volt, mert nemcsak a határőr volt katona, de katona volt annak egész családja is, mert a határőr egész családjával egyetemben a katonai célokra eszközöl szolgált.

A határőr birtoka tulajdonképen két részből állott: a törzs és számeletti vagyonból, s mint minden hozzályt járó földterülettel sem elzalogosítani, sem pedig eladni nem volt szabad.

A számeletti vagyon azonban a fenálló törvényes határokon belül nemcsak beherbedni, hanem esetleg elzalogosítani sőt eladni is lehetett.

Szabály szerint minden határőr házhoz egy telek föld tartozott, a melyből 6 hold rét a többi 18 hold pedig szántóföld volt. — Tisztek, papok és hiva-

talnokok szintén szabadon építhettek házat, azonban földbirtokot nem szerezhettek, s kényelenek voltak 1 holdnyi kerttel megelégedni; hasonlóképen az iparosok, ha a letelepülésre engedélyt nyertek, házat szerezhettek ugyan, de csak 5 hold földre tarthattak igényt. — A hivatalnokok és iparosoknak a meghatározott földterüle en felül semmi körlmény között nem volt megengedve többet szerezni Igen hasznos és praktikus törvény volt ez, mely már alapjában lehetetlené tette, hogy a tiszték hivatalnokok papok és iparosok hivatásuktól eltérőleg földműveléssel foglalkozzanak.

Ha a határőr család teljesen kihalóban volt, úgy a család utolsó sarjadéka a vagyon felett szabadon végrendelkezhett; az igan vagyonra, tudniillik a ház és hozzátartozó földekre nézve, csak javaslatot tehetett s csakis olyanokra vonatkozólag a kik a jogokkal járó köteleességek teljesítésére is képességgel bírtak. Ilyen esetekben természetesen mindig a hatóság döntött.

A határorség minden háznak az volt a köteleessége, hogy a határorsézésre szükséges számú katonákat ellássa. Hogy azonban ily módon a fávollévó férfi miatt a gazdasági munkialatok ne szü-

Advertisement for Popp and other products, including a small illustration of a bottle.

Advertisement for 'CELSIOR' brand products, including a small illustration of a product box.

Advertisement for 'Fehér elefántot' (White Elephant) brand products, including a small illustration of an elephant.

1.350.000 forintnyi állami támogatást fogja megkapni.

Általános volt a hiedelem, hogy a társulat belenyug-zik a kormányok e határozataiba. A Lloyd azonban nem tágitott s folyton szilárdan ragaszkodott az igazgatóság által megállapított 1.400.400 forinthez ama reményben, hogy a kormányok végre is engedni lesznek kénytelenek. És némileg csakugyan engedtek is, a mennyiben az engedélyezett 1.300.000 forint szubvenzió túl, megengedték a Lloyd-nak, hogy az 54.000 forint szubvenzióban részesülő várna-konstantinápolyi járatokat megszüntetheti. Ez engedmény után már csak 86.000 forintnyi különbség állott fön.

Miután a Lloyd-társulat még ez engedmény után sem akart a kormányokkal egyezkedésre jutni, a további tárgyalások teljesen megszakítva lettek.

Az ügy már legközelebb a Lloyd-társulat rendkívüli közgyűlése elé kerül, mely hivatva lesz dönteni a fölött, hogy az egyezség a fenti feltételek mellett létrejöhet e vagy sem. Ez utóbbi esetben természetesen fontos eseményekkel állunk szemben.

A liquidációra nézve elmondott nézetekkel szemben már kimondottuk véleményünket. Nem hiszünk abban semmi körülmény között. Mielőtt a társaság igazgatói 86.000 forint miatt, milliókat tennének koczára, bizonyára maguk is fontolóra veszik a súlyos következményeket, melyekkel oly sok érdek szenvedne károsodást, s melyek első sorban az osztrák kikötő várost súlyos rázkódtatásoknak tennék ki. Ezek alapján jogosnak hisszük ama föltevésünket, hogy az osztrák-magyar Lloyd-társulat képviselőinek egy magasabb szubvenzió megadására nézve kifejezett igényük, nem egyéb mint akadémikus nyilatkozat, melynek

neteljenek, a szükség parancsolta, hogy ugyanazon házban több család lakjék együtt. Az egy házban lakó családokat együtt véve házközösségnek nevezték s bátran mondhatjuk, hogy csupán ezen intézménynek behozatala tartotta fön a határőrséget, sőt annak lakóit bizonyos fokú jólétre is emelte. A házközösségnek tagja volt mindenki, a ki a házban lakott, tekintet nélkül arra, hogy azokkal a családi kötelek füzte egybe, vagy pedig csak egyszerűen házközösségre álltak.

A házközösség fejt családátynak neveztek, ennek nejt pedig családanyának, kiket a házközösség tagjai szótöbbséggel választottak. A családapa is anya vezették a ház összes ügyeit. Ők adták ki a rendeleteket s az ő feladatuk volt a rend, tisztaság, vallásosság és erkölcsösség felett őrködni. — A házközösség minden tagja egyenlő jogokkal és köteleességekkel bírt. Ereje és tehetőségéhez képest mindegyiknek kötelessége volt a házi munkálatokban részt venni; ennek ellenében a közös szerzeményből a reá eső részre is igényt tarthatott. Ugyancsak része volt abban a felelősségben is, a mely esetleg a jó gazdálkodás folytán az előirányzott házközösségi költségekből, az év végével megmaradt.

egy nagyobb krízist magóban foglaló jelentőséget nem tulajdoníthatunk. Ezért hisszük, hogy az új szerződés eddig megállapított pontjaival minden változtatás nélkül el lesz fogadva. —d.—

Magyar gőzhajózási vállalatok.

A Krajacz és társa gőzhajózási vállalat.

A Krajacz és társa gőzhajózási vállalat gőzsei a f. évi január hóban a következő árnforgalmat közvetítették:

Kivált Fiuméből: Cirquevizből 16915 kg., Seleze 8.440, Novi 104701, Zengg 90.771 kg., Carlobago 42.422 kg., Jablanac 3949, Pago 7.350 kg., összesen 374.543 kgm.

Behozatal Fiuméba: Zenggből 160.576 kilogr.

Kivált Zenggből: Starigradba 5090 kgr., Carlobago 4734 kg., Jablanac 4605 kg., összesen 14.430 kgm.

Az összforgalom a f. évi január hóban 4895 m. mázsára rugott, mely mennyiség az 1887 évi december havi forgalmat 1.354 métermázsával multa felül.

A személyforgalom ugyancsak a fönjölött időszak alatt 1075 utasból állott.

A fumei fogyasztási szövetkezet.

A fumei fogyasztási szövetkezet évi közgyűlést, f. é. márczius hó 24-én szombatn este 7 óra-koz tartja a kir. főgimnázium nagytermében.

Napirend.

1. Az igazgatósági elnökök lemondása
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentései és a mérleg feletti határozat.
3. Igazgatóság és felügyelő bizottság választása.
4. Esetleges indítványok.

A szövetkezeti tagok saját érdekükben fölhívattak a közgyűlésen való részvételre, mert az alapszabályok 14 §-a szerint „A közgyűlésen jogérvényes határozat hozza a üzletrészes tagok 1/2-a jelenléte s ezeknek általános szótöbbsége kívántatik; a 15 § szerint pedig „ha a tagok a közgyűlésen kívánt számban meg nem jelennek 15 nap mulva új közgyűlés hívatik össze, melyen nem tekintve a megjelent tagok számát, a közgyűlés határozatképes, minden kérdésben. — még a feloszlatást illetőleg is — melyek az előző közgyűlés tárgyai közé fel voltak véve.

Az igazgatóság.

Hajóforgalom a fumei kikötőben 1887-ben.

A kizárólag magyar és osztrák tengerparti kikötőkből a fumei kikötőbe érkezett bel és külföldi hajók forgalma az 1887-ben, száma és tonnatartalomra nézve a következőleg oszlik meg.

Erkezett osztrák-magyar lobogó alatt a hazai kikötőkből: 19 vitorlás 4105 tonnatartalommal, 524 gőzös 24421 tonnatartalommal. Ugyancsak osztrák-magyar lobogó alatt érkezett az osztrák kikötők-

tartalommal, 1590 gőzös 180.100 tonnatartalommal.

Elindult Fiuméből: osztrák-magyar lobogó alatt hazai kikötőkben 205 vitorlás 4786 tonnatartalommal 524 gőzös 24.406 t. t., ugyanily lobogó alatt osztrák kikötőkbe 1274 vitorlás 27159 tonnatartalommal és 1562 gőzös 174149 t. t.

Olasz lobogó alatt a magyar és osztrák kikötőkből Fiuméba összesen 110 vitorlás és gőzhajó érkezett 4868 tonnatartalommal; elindult 235 gőzös és vitorlás hajó 8181 tonnatartalommal.

Montenegrói lobogó alatt osztrák kikötőkből érkezett 2 vitorlás 72 tonnatartalommal.

Görög lobogó alatt hazai kikötőkből érkezett 1 vitorlás 26 t. t., osztrák kikötőkből 1 vitorlás 26 t. t.; elindult hazai kikötőbe 1 vitorlás 26 t. t., osztrák kikötőkbe 4 vitorlás 731 tonnatartalommal.

Török lobogó alatt Ausztriából 3 vitorlás 139 t. t., elindult Ausztriába 2 vitorlás 61 t. tartalommal.

Orosz lobogó alatt Ausztriából: 1 vitorlás 259 t. t.

Francia lobogó alatt Ausztriából 1 vitorlás 124 t. tartalommal

Angol lobogó alatt Ausztriából érkezett 33 gőzös 34063 tonnatartalommal; elindult 1 gőzös 1191 tonnatartalommal.

Svéd lobogó alatt Ausztriából érkezett 1 vitorlás 292 t. t.

Norvég lobogó alatt érkezett Ausztriából 1 gőzhajó 415 tonnatartalommal.

E szerint az osztrák és magyar kikötőkből az 1887 évben Fiuméba érkezett összesen 3756 különböző nemzetiségű gőz- és vitorlás hajó 279307 tonnatartalommal; elindult pedig az osztrák és magyar kikötőkbe 3818 gőz- és vitorlás hajó 240.690 tonnatartalommal.

Lisztforgalmunk.

A f. évi január hó folyamán az egyes magyar piacokról a következő mennyiségű magyar liszt érkezett Fiuméba:

Budapest	103121.00
Losonez	4787.00
Debreczen	4695.00
Szeged	3312.00
N.-Várad	2137.00
Arad	1524.00
Szathmár	1114.00
N.-Kikinda	924.00
Temesvár	710.00
Rákos	701.00
Miskolcz	508.00
Zágráb	204.00
Károlyváros	202.00
Eszék	102.00
M.-Vásárhely	102.00
Zlatar	102.00
Csaba	102.00
Székfehérvár	102.00
Dugaresa	100.00
Velenze	—
Sziszek	—
Szentes	—
Összesen	124549.00

E mennyiséggel szemben a f.

évi január havi forgalom 132.290 m. mázsára rugott.

VÁROSI SZNHÁZ

A fölyt hétén általában nagyobb színház látogatást tapasztálhatunk Valószínűleg annak következménye gyanánt hogy a működő Zago és Privato társulat jöhírve közönség legszélesebb körében is elterjedt már.

Az előadott darabok valamennyie derült hangulatban tartotta a közönséget. Borisi A. Brumini Privato, Moro és Foscarini bebizonyították, hogy valóban kitűnő művészek; de leginkább volt alkalomunk e hét folyamán megismerni Brumini Privato úrnő sokoldalúságát; művészettel alakítja a könnyű vérfű szelles fiatal leányt, s a mint csütörtökön meggyőződünk, a tragikai irányú szerepekhez is nagy érzéke van.

Csütörtökön volt Borisi Amália jutalom játéka A művésznő a színpadra léptek hangos tap okkal, és igen rokonszenvesen fogadtatott; s valóban Borisi A. megis érdemi az elismerést, melylyel művésze iránta közönség szivesen adózott.

Ezen utóbbi előadást gróf Zichy Agost kormányzókné nejtével, szül. Wimpffen grófnővel szintén végig nézte s a közönség tetszés nyilvánításában szintén élénk résztvettek. A férfi szereplők közül első helyen Zagról kell megemlíkeznünk ki mulattató comicaljával a közönség kedvenczévé vált. Neki elég a lámpák elé jönni s már kész a hatás. Úgyesen megállják helyüket Privato, Bianco, Corazza és az öreg Bonaitti.

Zago jutalom játéka bérlet színtében legközelebb lesz megtartva, és ezen alkalomra tisztelői már is óvációkra készülnek.

Külföle hírek.

Stefánia trónörökösne Abbaziában. Ő fensége a trónörökösne, mint lapunknak Abbaziából írják, kellemes szórakozások között tölti idejét a kies Abbaziában. Kirándulásokat tesz a tengeren, melytől még a viharos időjárás sem tartja vissza, s kedvező időben a hosszabb gyalogsétákat a tesz szép abbaziai partokon és lig tekben. A mult hét folykahallgatáson fogadott több előkelőséget, u. m. Andrassy és Waldstein grófnöket, Kuranda Emilmet stb. — Kiváló kitüntetésben részesítette továbbá gróf Zichy Agost kormányzókat és nejt sz. Wimpffen Hadvig grófnöt, kiket ebédre hívott meg.

Fiume Deák Ferencznek. Mialatt a Deák mazonlemban elhelyezendő emlékmintázásán Bubbieri fumei szobrász serényen dolgozik, a bizottság nem mulasztotta el egy disza büröl gondoskodni, melyben az aláírások foglaltatnak. Az album, melyet a budapesti Posner czég fog előállítani, fölötte diszes kiállítású lesz, fehér bőrkötéssel művészi kivitelű sarkokkal és zárad ellátva, közepen fog kidomborodni a kikötővárosnak érezből készült czimere. A kaligrafikus munkákat u. m. emblemákat mezzialékat, s az eseményt megörökítő szöveget Evinger Antal fogja készíteni, ki e nemben már nem egy meglepően szép munkát állított elő. Az ünnepély legközelebb május hóban fog megtörténni. Az ünnepi beszédet, mint értesülünk Dr. Gelleitich Miklós Fiume város hazafias közgyűzője magyar nyelven fogja megtartani.

Dr. Erödi Béla fölolvasása Budapest. Dr. Erödi Béla a földrajzi társaság meghívása folytán e hó 8 án tartotta meg az akademia épületében nagyérdemű fölolvasását aziptomról. A fölolvasáson a földrajzi társaság nagyszámú tagjai kivül, a fővárosi társadalom egyeb előkelő körei is nagy számmal vol-

tak képvise vasasa, m volt a föld kesebb elő a kiváló o valamint t részesítetté

Thoms ban. A v vész e hó hogy itt a letének nu dezen. Th színházi va egyesület a rich Otmár dozása ne nagy érdek sége körül seny iránt már eddig keltek el, is nagy li pok hasáb zenei lehet nozhatlan sedést, mel Polában k két részlő magyar és vül, sok n földásra. A kal fog k társzólással (Nines szer

A fium én m. kir. ülést tart latt. A fol kerül az e bályainak toria értéke nál kötetlen ról tovább tekezése, mál meglab

A váro lábán, Cl kezdése alk városi zen „Villa Giu tott darab zene” del főtölleges karmester rabok a n tatlan tets

Esküvő e hó 4-én v asszonyt.

A Fár nagyérdemű Erödi Béla vasás, me meg a kö nagy terer kal, másfé vasó vonz változatos tartalma totta a ké tenelmi, k adatok ély egymást. Fáraok vi ramisokat, mi élet m jait, szótá tomnak fö ritva a jel sában. A fö képeket so ler fögim ség tiszté danunk is a közönsé

Egy m tisz János lenkori m tudományi sz találk közli kivc

A fiuménye. A

tak képviselve. Dr. Erdődi Bélának földrajzi, vasasi, mint lapunknak írják, egyike volt a földrajzi társaság ez évi legérdekesebb előadásainak, A fölolvásás után a kiváló orientalistát a nagy közönség, valamint tisztelői lelkes óvációjában részesítették.

Thomson hegedűművész Fiumében. A világhírű amerikai hegedűművész e hó 13-án érkezék meg Fiuméba, hogy itt az ének zenekedvelők egyesületének nagy termében hangversenyt rendezzen. Thomson megnyerése Rossegger színházi vállalkozó mellett, a műkedvelői egyesület fíradhatlan elnökeinek Gregorich Otmárnak az érdeme. Hogy a fíradósága nem volt hiábavaló, mutatja a nagy érdeklődés, mely városunk közönsége körében a ritka érdekű hangverseny iránt nyilatkozik. A belépti jegyek már eddig is meglepően nagy számmal keltek el. A művész ideérékezését már is nagy hír előzte meg. A triest-i lapok hasábjait szentelnek a fenomenális zenei tehetségnek, kiemelve annak utánozhatlan játékát, s a hatást és lelkesedést, melyet föllépésével Triestben és Polában keltett. Az érdekes hangverseny két részből fog állni, s a műsorban magyar és cigány zenei motívumokon kívül, sok más becses zenedarab kerül előadásra. A második rész egy vígjátékkal fog kezdődni, melynek czime olasz társzólással: *Non gli se amor senza stimo*, (Nincs szerelem becsülés nélkül).

A fumei tanító-egyesület e hó 17-én m. kir. állami főgimnáziumban érdekes ülést tart. Dr. Erdődi Béla elnöktele alatt. A folyó ügyeken kívül napirendre kerül az egyesületi segélyegylet alapzabályainak módosítása, és Catalinich Viktor értekezése: „A irva-olvasás tanításánál követendő néhány módszeres eljárásról” továbbá Németh Gyula alkalmi értekezése: „A rajztanítás az ipartanulmány-megvalósító polgári iskolákban.”

A városi zenekar a főhercegi világlában. Clotild főhercegnasszony megérkezése alkalmából az újonnan szervezett városi zenekar a múlt vasárnapon a „Villa Giuseppei” kastély előtt válogatott darabokat játszott. A sikerült „terzene” déli 12 órától 1 óráig tartott, s fölszöveg is megemlítenék, a hogy Causin karmester vezetése mellett előadott darabok a népszerű főhercegi család osztatlan tetszésével találkozottak.

Esküvő. Trux Károly a fumei távirólistát e hó 4-én vezette oltárhoz Rutter Maillé kísérettel.

A Fáraók földéről tartott, valóban nagyérdékű fölolvásást e hó 6-án. Dr. Erdődi Béla jeles orientalistának. A fölolvásás, melyre oly szép számmal jelent meg a közönség, hogy a főgimnáziumi nagy terem egészen megtelt hallgatókkal, másfél óráig tartott. Így a fölolvásó vonzó előadása mint a leírásnak változatosabb változatosabb és gazdag tartalma a legfeszültebb figyelemmel tartotta a közönséget. Utí részletek, történelmi, közművelődési és archeológiai adatok élvezetes leírással váltották föl egymást, visszavarázsolva mindenkit a Fáraók világába. Előttünk láttuk a piramisokat, a sphinxeket, a régi egyptomi élet mozgalmait, a nagy királyok sirjait, szóvalan mumiáit, s a mai Égyptomnak fény és árnyoldalait kidomborítva a jeles fölolvásó ragyogó előadásában. A fölolvásás után az egyptomi fényképeket sciopiktómmal mutatta be Riegler főgimnáziumi tanár, mely a közönség tetszését szintén megnyerte. Mondanunk is fölszöveg, hogy a fölolvásót a közönség lelkesen megjelentezte.

Egy magyar tanár fölolvásása. Matizs János főgimnáziumi tanárnak a „Jelenkori magyar festőkről” a természet-tudományi klubban tartott és köztetszéssel találkozott fölolvásását a „B lancia” közli kivonatilag.

A fumei ipariskolák mintagyűjteménye. A m. kir. állami polgári isko-

lával egybekötött ipariskolák részére, az intézetnek tevékeny igazgatója; Berce Gyula egy ipar mintagyűjtemény beszerzését tervezi. A czél elérére úgy a hazai és külföldi gyárak fölkértek, hogy az általuk művelt iparoknak fokozatosművelését föltüntető gyűjteményt az intézetnek megküldenek. A kérelem folyton küldötték a hirtve póttendőr gyár a gyapot földolgozását feltüntető 3 collectiót (egyiptomi, kelet indiai ósamerikai gyapot); Klun bécsi gyára a toll és tolltartó készítését feltüntető gyűjteményt; a hermanzei papírgyár a rongy földolgozását felüntető fokozatokat; a fiherini porcellángyár a porcellán készítés és festés fokozatait feltüntető collectiót 46 dbban.

Ezeket kívül már a legközelebb megérkeznek ide Adda Sándor főbánya tanácsos küldeménye, a mármarosi sóbányákban előforduló kőzet gyűjtemény; a nagybányai bányaigazgatóság ásvány és kőzet gyűjteménye; a körmöczbányai pénzügyi hivatal gyűjteménye; a petőházi czukorgyár küldeménye stb. stb.

Melyik az igaz? Amerikát legutóbbi nem tartják többé Eldorádónak, sőt a kvádrólik nyomoráról rémesnél rémesebb hírek keltek szárra. E híreket megczófol a egy a Szepes-ségbe Amerikából 1887-ben érkezett pénzküldeményekről szóló kimutatás, melyet az „Ungy-Köz.” tesz közzé. E szerint 20 szepesmegyei postahivatalhoz a múlt évben összesen 517,249 ft érkezett Amerikából, így a többiek közt: a szepes-tótfaluhoz 19,987 ft 80 kr., a löcseihez 11,927 ft 42 kr., a svédlerhez 15,104 ft 88 kr., a szepes-szemeshez 18,279 ft 30 kr., a szepes-lődökhöz 19,183 ft 35 kr., az egrihez 24,910 ft 67 kr., a krompachhoz 26,325 ft 15 kr., a markusfalvihoz 34,295 ft 3 kr., a lődökhöz 50,805 ft 56 kr., a szepes-olaszhoz 51,083 ft 80 kr., a kottabachhoz 61,150 ft 30 kr., a szepes-váraljaihoz 68,147 ft 70 kr., a mezőnyíráshoz 107,042 ft. (Mi is közlünk erre nézve némely érdekes adatot lapunk 1. 16-17 számában.)

A kik megértették az egyenruhájukat. Csak most derül ki a többi között egy mutatós országos bizottság kongresszus alkalmával tartott. Egy magyar város tiszóli ugyanis vérvörös uniformisban jelentek meg a kongresszusra. Azonban nagyon megálmulták őket, s valóságilag nem hiányzott nyomonköl az a bizonyos gyerekekhez se, mely alkalom alatt a nyomon kísérő a furaasókat. A hó földiek végre megunták a dicsőséget, s nehogy tovább is a kormánylat tárgyal legyenek, úgy eldönték a láda fonokere a város Wafflenokot” hogy még a palajja sem létszók ki. — Az esetet Matkovics József a zentai tiszóli ügylet parancsnoka szinté ki, midőn évi jelentésében említi hogy a vezetése alatt álló derék egyesület az egyöntetű czéljából az országos tiszóli szövetségbe lépett. Megjegyezzük, hogy a város kabátot nem a zentai tiszóliokon láttuk.

A közlekedési m. kir. minister ujjabb intézkedése. A közmunika és közlekedési m. kir. minister, egy régen érzett hiányon ohajt segíteni azáltal, hogy a magyarországi vasutakat érdeklő képes utazási könyvek kiadására utasította a magyar vasúti igazgatóságokat; — E közérdekű művek magyar német angol és frao zia nyelven fognak megjelenni. A magyar kiadással Borostyáni Nándor szellemes írónk, és Schwimmer Pál a m. kir. állami vasutak budapesti városi menetjegy iródjának előnyösen ismert főnöke lesz megbízva, s ez már magában véve elég garancia a munka sikerére nézve. A kikötő város közlekebről érdeklő könyv: „A Dunától a Quarneroig” czim alatt fog megjelenni.

A fumei állami polgári és ipariskolában a nem régen megkezdett műfáragó és esztalgályozó iparban a növendékek már rövid idő alatt is a legzesebb sikert mutatják föl. A tanulók Németh Gyula ipartanító ügyes vezetése alatt nagy előszeretettel oldják meg feladataikat. Meg vagyunk győződve, hogy ez intézmény, melyről a helybeli olasz lapok is elismerőleg szólnak, mindinkább tért fog hódítani az ifjuság körében.

Két pompás képet állított ki Pavacic Ferencz fumei festőművész. A Breusachfele virágkereskedés kirakatában. Az egyik nappolyi halászt ábrázol, a másik tengeri tájképet Nápoly vidékéről; mind-

akét kép valódi műdarab, különösen azonban a tájkép, mely tel van a délvidek bús és hangulatával, válik díszre a fiatal festőművésznek.

Fumei négyes (Quadrupla fiumana) czinnel egy díszes kiállítású zenedaráb jelent meg Táborosky és Parsch zene-műkereskedésében Budapesten. A sikerült művet Kavulyák György hazánkba, a fumei polgári iskolai tanutókar egyik ügybuzgó tagja írta. A darab, mely a zeneértők tetszését már is megnyerte, Galletich Ida arúnök, derék közjegyzőnk Dr. Galletich Miklós nejének van ajánva.

A Fiumara hídjá. A fumei kikötőt a Fiumara Deltájával a Fiumara folyón át összekötő vasúti hid czölöpözési munkálatai nemsokára befejezettek. A munkálatok gyors előrehaladásában kiváló ügybuzgalmat fejt ki Celligói vállalkozó ki áldozatokat nem kímélve új nappal folytatja e fontos műszaki tárgy munkálatait, melyek már a legközelebbi jövőben nagyban fogják előmozdítani a kikötő város fatereskedelmét.

A fumei fogyasztási szövetkezet még e hó folyamánban fogja megtartani évi közgyűlést, melyre előre is felhívjuk a szövetkezeti tagok és az érdeklődők figyelmét, annyival inkább, mert a legutóbbi időben reményteljes fejlődésnek indult szövetkezet további föntartása és tovább fejlesztése, mint azt a tapasztalatok igazolták, első sorban a hivatalnokai karnak álli érdekében.

„La Terapia” ezim alatt lovag Dr. Giacich főorvos, egy nagyérdékű füzetet böcsátott ki. A művel, mely eddig is a szaktudósok elismerését vívta, ki alkalmaslag tüzetesebben fogunk foglalkozni.

Göz-síkló a Tersattora. A Frangepának ősi fészke, melyről oly ritka szép kiállítás nyílik Fiuméra és a Quarnero vidékére, mint értesülünk hogy pályával lesz összekötve. A pálya, melynek engedélyezése iránt Schnabel és társa fumei vállalkozók részéről a susaki előjárógnál a szükséges lépések már megtették Susakról fog kitudulni. Tekintetbe véve a Fiume és Tersatto között mindinkább növekedő személyforgalmat, s a nagy fáradságot, melyet a magasan fekvő ősi vár és busujárok hely megközelíthető, az új pálya bizonyára egészséges vállalkozásnak érkezik. Ha a vállalat létesül, nemsok a Vezuvra vezető helyi pályán de a tersattori magaslatoon is nem egyszer hangzik el majd a nappolyi népies melódia, az ő ismeretes „Funiculi funicula” metódjával.

Lokás áthelyezés. D. Benzan C. Johriénynek örövendő orvos, lakását a Via St. Andrea alio Jugofele ház I emeletére helyezte át. Megtendelésed e. e. 11 órától d. u. 1 óráig fogad el.

Időjárásunk a zord időjárások, melyek folyton e tél alatt alig átváltoztak a megszokott deli éghajlak kellemet, a legutóbbi napok alatt enyhébbre változtak. Ennek ellenében azonban az ez időzokban bekövetkezni szép tavaszi napok teljes pompájában nem grönnyökölhetünk, midőn csaknem az egész hét folyamán, habár szelidőbb temperatúr mellett, folyton boros időjárásunk volt.

Kereskedelmi hírek.

A fumei hajóbiztosító társulat liquidációjá. A fumei hajóbiztosító társulat, mely 1855 évben alakult meg nemsokára liquidálni fog. E társulat, mely a kölcsönös biztosítás elvén alapult, egyike volt a kikötő város legszilárdabb intézményeinek mindaddig, míg a vitorlás hajók hanyatlási korszaka be nem állott. Milyetl ugyanis a vitorlás hajók építése megszűnt, megszűntek a rendszeres újabb jövedelmek is, s így a biztosított, de tönkrement hajók biztosítási díjainak kifizetése igénybe vette a társzyegyont oly annyira, hogy a társaság kénytelen volt a liquidációt kimondani.

A corinthi csatorna furási munkálatai nagy tevékenységgel folynak. A régi vállalat tudvalevőleg a munkálatok két harmad részét befejezte, a mennyiben a corinthi és a salo-

nichi-i öblök összeköttetésére kiemelendő 9 millió kbm. földből tényleg 6 millió kbm. nél már több kiemeltett, az utolsó harmadrész kiemelésének befejezése pedig 1889 augusztus haváig várható. A munkálatok új vezetője Pirel M. a villámvilágítás berendezését tervezi, hogy ekként négy kilométernél hosszabb munkahelyeken is lehessen éjjel-nappal egyaránt dolgozni.

A m. kir. állami bevétele. A m. kir. állami vasutak a f. évi február hó 26-tól márczius hó 3-ig 94.941 utas 126.956 tonna áru után 597.602 forintot vettek be. Az összes bevétel a f. é. január hó 1-től márczius hó 3-ig 5.239.929 forint, vagyis 69.019 forinttal kevesebb mint a megelőző év megfelelő időszakában.

A triestli vasúti kérdés és a Liezen-Micheldorf vasút-terv. A triesti kereskedelmi kamara tudvalevőleg az összes osztrák és néháy magyar kereskedelmi kamarához fordult azon megkereséssel, hogy a Tauern vasútpálya kiépítésére és a Rudolf vasútnak Triest-tel való összeköttetésére iránuló törökveiben támogassák. A linzi kereskedelmi kamara megkeresést egy egész új vasút-terv napirendre hozatalával üzte el, felkérvén egyttal ennek pártolására mindazon kamarákat, melyeknél eziránt érdeklődést feltételezhetett. A Kremsthal-vasútnak (Linz-Kremsmünster-Micheldorf) Klaus, Windischgarsten, Spital am Pyhrn-en át Liezen-ig — a Rudolf vasútpályával való összeköttetés czéljából — leendő folytatása forog szóban. A grazi és leobeni kereskedelmi kamarák foglalkoztak is e tervvel és elhatározták, hogy a linzi kamarának a kormányhoz intézendő beadványát nem fogják támogatni, habár a tervezett vonal részben átjár területen vezetne is. A karinthiai kereskedelmi kamara szintén a Liezen-Micheldorf terve ellen nyilatkozott.

A kereskedelmi muzeum igazgatóságá, elnöke; Matlekovich államtitkár elnöklete alatt nem régen ülést tartott, a melyen első sorban bejelentették hogy a kereskedelmi minister Kunec elhunyt igazgatósági tag helyett Goldberger B. és a másodikul teendő által igénybe vett legedős Sándor orsz. képviselő helyett Bathány Géza gróf urakat nevezte ki az igazgatóság tagjává. — Németh miniszteri tanácsos igazgató bemutatja ezután a kereskedelmi muzeum 1886. október 27-től 1887. december 31-ig terjedő időszakra szóló mérlegét. Eszerint a kereskedelmi muzeum érvettetésével ezen idő alatt 36.836 ft 52 kr. értékű áru adatott el. Ezen mérleg, valamint az 1888. évi január és február havi bevételéről és kiadásokról szóló kimutatás tudomásul vétettek s azután megvitattattak és megállapítottak a március 1-jével kezdődő legközelebbi költségvetési év előirányzata, mely szerint a bevételek 30.190 ft 78 kral, a kiadások pedig 37.253 ft 68 kral praelimináltak, úgy hogy még 762 ft 90 kr. marad fedezni való. Ezután azon kérdés került szőnygre, mely lépéseket t heme a kereskedelmi muzeum a szövöparnak Magyarországon oly annyira szükséges emelésé érdekében s elhatározott, hogy ezen ügy tanulmányozás és jelentéstétel végett utasítsassék egy szűkebb bizottsághoz.

Uj Panama-kötvények kibocsátásása. A panamai csatornát építő részvénytársaság — mint Párisból távirják — 460 frankra szóló új kötvényeket böcsát ki, évi 35 frank kamatozással.

Petroleum-maradékoknak gözmozdonyok tüfésére való felhasználása. Oroszország délkeleti részében már néhány év óta sziklás. Ujabbban a tiszóli anyag a new-yorki magas pályák gözmozdonyainak fűtésére is jó sikerrel alkalmazották. A tüz-szekerénybe gözszugát becsátatván, az olaj oly erős lánggal ég, hogy a tüz-szekerény oldalának a tulságos megmelegedés ellen való megóvása czéljából, azoknak fűbiztos kövekkel való burkolása vált szükségessé.

Tengerészeti hírek.

Hajótörés. A „Bessie Morris” nevű angol hajó, mely Fiuméből árpa és rizs-rakományyal indult el Londonba Gibráltár mellett hajótörést szenvedett. A kár 390.000 forintra rüg.

Árverésre került vitorlás. Az „Antonio C.” nevű 188 tonnás olasz brig, melyet az „Ika” kis gözös kapitánya elhagyatott állapotban talált meg a tengeren s a fumei kikötőbe vontatott, árverésre kerül.

Mócs Zsigmond

felelős szerkesztő.

